

شرکت پارس آذرآفرش

سیستم یکپارچه کتابخانه الکترونیک و دیجیتال آذرآفرش

راهنمای آموزشی: راهبردهای جستجو

نگارش : 1.0

- 1

راهبردهای جستجو

از آنجاییکه نرم افزارهای کتابخانه‌ای میلیون‌ها رکورد را در خود جای داده‌اند در برخی مواقع در پاسخ به یک جستجو ممکن است تعداد زیادی رکورد بازیابی شود در حالیکه در جستجوی دیگر ممکن است یا به طور کلی رکوردی بازیابی نشود و یا اینکه تعداد رکوردهای بازیابی شده اندک باشد. در این بخش راهبردهایی را که جستجوگر می‌تواند انجام دهد تا به یک فرمول‌بندی موثر و در نهایت جستجوی موفق منتهی شود ارائه خواهد شد.

استفاده از عملگرهای منطقی: یکی از برجسته‌ترین و مهمترین قابلیت‌های اکثر موتورهای جستجو به شمار می‌آید، با استفاده از عملگرهای منطقی که عبارتند از (AND/ OR/ NOT) می‌توانید چندین کلمه را با هم به صورت ترکیبی جستجو نمایید.

عملگر AND هنگامی مورد استفاده قرار می‌گیرد که در صدد محدود کردن نتیجه جستجو باشیم، در صورتیکه این اپراتور را بین دو یا تعداد بیشتری کلیدواژه قرار دهیم، به این معنا است که فقط مدارکی بازیابی خواهند شد که تمامی کلیدواژه‌های مورد جستجو در آن‌ها آمده باشد. به همین دلیل است که نتیجه جستجو محدودتر می‌شود.

نکته: در این نرم افزار مانند بسیاری از نظام‌های بازیابی اطلاعات بین کلیدواژه‌های مورد جستجو به صورت پیش فرض عملگر AND در نظر گرفته می‌شود. به این صورت که اگر کاربر بین هر کلیدواژه جستجو با کلیدواژه دیگر فقط فاصله بگذارد به معنای استفاده از این اپراتور است.

در مثال تمدن AND ایران: مدارکی بازیابی خواهند شد که در آن‌ها هم کلمه "تمدن" و هم کلمه "ایران" وجود داشته باشد
عملگر OR اپراتور دیگری است که در صورت وارد کردن آن بین دو یا تعداد بیشتری از کلیدواژه‌ها باعث گسترش و بسط جستجو می‌شود.

در صورت استفاده از این اپراتور تمامی مدارکی که در آنها صرفاً یکی از کلیدواژه‌های مورد جستجو آمده باشد بازیابی می‌شود.
در مثال تمدن OR ایران: همه مدارکی که صرفاً کلمه تمدن یا کلمه ایران در آنها وجود داشته باشد بازیابی خواهند شد.

سومین اپراتور منطقی که کمتر از بقیه استفاده می‌شود اپراتور NOT می‌باشد که برای مستثنی کردن و حذف مفهومی خاص به کار می‌رود. به این معنا که با قرار دادن عملگر NOT بین کلیدواژه‌های جستجو مدارکی بازیابی خواهد شد که در آن مدارک، الزاماً کلیدواژه اول وجود داشته باشد و کلیدواژه دوم وجود نداشته باشد.

در مثال تمدن NOT ایران: تمام مدارکی که کلمه تمدن در آن وجود داشته باشد و کلمه ایران در آن وجود نداشته باشد بازیابی خواهند شد

جستجوی عبارتی: هنگامی استفاده می‌شود که بخواهیم کلیدواژه‌های مورد جستجو حتماً در کنار یک دیگر و با حفظ ترتیبی که وارد شده اند جستجو شود برای انجام جستجوی عبارتی باید کلیدواژه‌ها را به همان ترتیبی که می‌خواهیم در بین دو "" قرار دهیم.

جستجوی عبارتی یکی از مفیدترین ویژگی‌های جستجو است که احتمال بازیابی مدارک مرتبط تر را افزایش می‌دهد.

مثال: در صورتیکه عبارت "انقلاب اسلامی" را داخل گیومه جستجو نماییم، مدارکی که در آنها عبارت "فلسفه انقلاب اسلامی" یا "کتابشناسی انقلاب اسلامی" وجود داشته باشد بازیابی می‌شود. اما مدارکی که در آنها عبارت "انقلاب ایران قیامی بزرگ در تاریخ اسلام" وجود دارد بازیابی نخواهد شد.

جستجوی فازی: این جستجو هنگامی مورد استفاده قرار می‌گیرد که بخواهیم طیفی از واژه‌های مشابه را با هم جستجو نماییم. اساس جستجوی فازی برپایه درصد شباهت کلیدواژه جستجو با واژه‌های موجود در بانک اطلاعاتی می‌باشد. برای انجام جستجوی فازی نماد "~" در انتهای تک‌واژه جستجو قرار می‌گیرد. تعیین میزان شباهت با نوشتن ارزشی بین 0-1 بعد از نماد "~" امکان‌پذیر است. هر چه این ارزش به 1 نزدیک‌تر باشد نتایج بازیابی شده به کلیدواژه شباهت بیشتری خواهد داشت. یعنی در صورتیکه میزان شباهت برابر با عدد یک باشد عین کلیدواژه جستجو خواهد شد.

مثال: در صورت جستجوی مطهری ~0.2 مدارکی که در آنها طیف واژه‌های ظاهری، مطهره، مطهری‌فر، اطهری، مطهری، اطهری‌مریان وجود دارد بازیابی خواهد شد.

جستجوی مجاورتی: هنگامی استفاده می‌شود که کاربر می‌خواهد کلیدواژه‌های مورد جستجو در فاصله‌های نزدیک به هم در نتایج قرار داده شود. در این جستجو می‌توان حداکثر فاصله واژه‌های عبارت مورد جستجو از یکدیگر را مشخص نمود. جهت انجام جستجوی مجاورتی، از نماد "~" استفاده می‌شود. پس از علامت "~" با نوشتن یک مقدار عددی تعیین می‌شود به طور میانگین در بازیابی نتایج جستجو چه تعداد کلمه بین کلمات جستجو وجود داشته باشد.

برای مثال در صورت جستجوی "استراتژی ایران" ~3 مدارکی بازیابی خواهند شد که عبارت "استراتژی فرهنگی انقلاب اسلامی ایران" در آن وجود دارد.

کوتاه‌سازی: یکی از روش‌هایی است که برای گسترش و بسط جستجو مورد استفاده قرار می‌گیرد، اصولاً از این شیوه برای بازیابی کلمات هم‌ریشه و یا واژه‌هایی که تفاوت جزئی در شکل ظاهری و املائی خود دارند استفاده می‌شود این نرم افزار برای کوتاه‌سازی از علامت‌های * و ؟ استفاده می‌کند.

با قرار دادن علامت * در انتهای واژه مورد جستجو سایر مشتقات آن نیز جستجو خواهد شد.

مثال: کار*

کلماتی مانند کار، کارگر، کارمند، کارون، کاردان و... بازیابی خواهد شد.

از علامت ؟ هنگامی استفاده می‌شود که بخواهیم کلماتی را بازیابی کنیم که در یک یا چند حرف با یکدیگر فرق دارند. تعداد علامت ؟ به کار برده شده در فرمول جستجو، نشان دهنده تعداد حروفی است که می‌تواند در کلمات بازیابی شده با یکدیگر فرق داشته باشد.

مثال: در صورت جستجوی واژه شریع؟، مدارکی که کلماتی مثل شریعت یا شریعه در آن وجود داشته باشد بازیابی خواهد شد.

مثال: در صورت جستجوی واژه کار؟؟، مدارکی که کلماتی مثل کارگر یا کارون در آن وجود داشته باشد بازیابی خواهد شد

1.0	نگارش:	سیستم یکپارچه کتابخانه الکترونیک و دیجیتال آذرخش	 پارس آذرخش دانش و تجربه در ارائه راهکارهای آموزشی
/12/02	تاریخ:	راهنمای آموزشی: راهبردهای جستجو	

مثال: در صورت جستجوی واژه زر؟شت، تمام مداکی که کلمه زردشت یا کلمه زرتشت در آن وجود داشته باشد بازیابی خواهد شد.